

Optimalisatie mogelijk in teelt zantedeschia en lelie

Nieuwe middelen tegen onkruid en mijten kunnen iets toevoegen, maar ook de juiste toepassing van bestaande middelen biedt soelaas. Proeven van Agrifirm en Proeftuin Zwaagdijk tonen dit aan voor zantedeschia en lelie. Tijdens een open dag in Julianadorp werd via proefveldjes en lezingen duidelijk dat in die gewassen nog volop optimalisatie mogelijk is.

Hans Neefjes

hneefjes@hortipoint.nl

Bij Floratuin Julianadorp doen Proeftuin Zwaagdijk en Agrifirm Plant dit jaar onder andere onderzoek naar onkruidbestrijding in lelie en zantedeschia. Tijdens de open middag op 26 augustus waren op proefveldjes de resultaten te zien van diverse behandelingen. De keuze van middelen en het moment van toepassing blijken zeer bepalend. Er is niet één recept, maar diverse telers erkennen dat vasthouden aan het spuitschema dat zij gewend zijn, niet altijd de juiste keuze is. De nieuwe bodemherbicide Wing P kan een welkome aanvulling zijn, concludeerden zij.

Zo'n 60 telers van lelie en zantedeschia zagen op de proefveldjes dat voor bolontsmetting, bemesting en schimmelbestrijding feitelijk hetzelfde geldt als voor onkruidbestrijding: de juiste mix van middelen en tijdstippen is bepalend. De discussies met collega's en adviseurs van Agrifirm gaven diverse aanknopingspunten voor verbeteringen op het eigen bedrijf.

Verzoling probleem nr. 1

Een voornaam probleem bij zantedeschia is verzoling. Sommigen typeren het probleem nummer 1 in die teelt, zowel voor bollentelers als broeiers. Een knol met een harde bodem of zool levert geen bruikbaar gewas. Dat is bekend. Het grootste euvel is dat het proces van verzoling in de bewaring en na aflevering van knollen doorgaat. Of misschien pas in die fase op gang komt. Niemand weet het precies.

Feit is dat verzoling regelmatig tot 'gedoe' leidt in de bollenhandel en uitval veroorzaakt in de teelt. „Een knol die ziek is door erwina, die herken je of hij is al uitgevallen in de teelt. Een knol die verzoold glipt er regelmatig tussendoor. Onderzoeker Frank Kreuk van Proeftuin Zwaagdijk stelde dat

de oorzaak van verzoling nog niet bekend is. Hij deed het afgelopen jaar in opdracht van veredelaar/vermeerderaar Kapiteyn onderzoek naar deze afwijking.

Twee partijen van de cultivar Captain Fuego onderwierp Kreuk aan diverse behandelingen. Het rooitijdstip verschilde, net als de temperatuurbehandeling na het rooien en het moment waarop de knollen schoon gemaakt werden. Drogen bij 17°C geeft meer uitval van verzoling, kraterkoppen en erwina. Bij een paar graden meer drogen leidt tot minder verzoling, maar meer uitval door kraterkoppen en erwina.

Het schonen van de knollen kan het beste laat, dus na januari plaatsvinden. Er is dan minder verzoling. Wel neemt het aantal kraterkoppen licht toe. Vroeg (begin oktober) rooien, leidde tot meer verzoling en minder erwina. Laat (half november) rooien is vooral gevaarlijk in verband met Erwina.

„Wees voorzichtig met de conclusies. Het is maar één jaar onderzoek”, zei Kreuk. Binnenkort wordt duidelijk of er vervolgonderzoek komt. Ook de productgroepen zantedeschia (teelt en broeierij) bij de KAVB zijn druk doende met onderzoek naar verzoling, zo werd duidelijk. Voor het nieuwe plantseizoen hopen zij financiering te hebben.

Bollenmijt

Inleider Jan Koopman van Cebeco Agrochemie gaf uitleg over 'mijtenmiddel' Apollo, hoewel het nog geen toelating heeft in lelie en zantedeschia. „Er zijn wel ontwikkelingen dat die toelating kan gaan komen, maar daarover kan en mag ik hier niets vertellen”, aldus Koopman. Apollo is al enkele jaren op de markt. Sinds 1 augustus 2015 is er tot 31 oktober een tijdelijke vrijstelling voor dompeltoepassing in tulp. Aan reguliere toelating wordt door drie fabrikanten gewerkt.

De tijdelijke vrijstelling van Apollo is mede door inzet van de KAVB gekomen omdat er niet heel veel alternatieven zijn tegen galmijt in tulp na het wegvallen van Actellic als gasbehandeling sinds 1 januari 2014.

Het middel Movento is volgens Koopman niet zonder risico omdat het in bepaalde cultivars tot verkleefing van blad in de broeierij kan leiden. Roofmijten en bolbewaring bij lage zuurstofgehalten kunnen effectief zijn tegen mijten, maar die zijn volgens Koopman nog niet inzetbaar. Een aanwezige meldde dat hij in zijn ULO-bewaarcellen al enkele jaren goede resultaten ziet, als het gaat om het doden van gal- en bollenmijt. Het vraagt wel het nodige volume en tijd.

Apollo is een contactmiddel dat zo snel mogelijk na de oogst via dompelen, douchen of schuimen op de tulpenbol moet komen. Omdat vocht gunstig is voor de schimmel fusarium is toevoeging van specifieke fungiciden aan te bevelen. Apollo doodt geen volwassen tulpengal-, bollen- en stromijten en mag één keer per teeltcyclus of per 12 maanden worden toegepast.

Bodemresetten

Anaerobe grondontsmetting (bodemresetten) middels het product Herbie is de afgelopen jaren regelmatig beproefd in de bollensector. De eerste resultaten tegen diverse aaltjes en knolcyperus zijn hoopgevend. Nadelig is dat de benodigde afdekking met folie in de buitenlucht niet eenvoudig is. Wild, vogels en wind kunnen het folie beschadigen, zodat het handhaven van extreem lage zuurstofgehalten in de onderliggende grondlaag in het gedrang komt. Middels een coating hoopt de leverancier van Herbie, Thatchtect, een betere afdekking mogelijk te maken. <

Onkruid bestrijden

Op het proefveld in Julianadorp konden medewerkers van Agrifirm inzichtelijk maken welke invloed het tijdstip van spuiten en de middelkeuze hebben op onkruidbestrijding. Zowel bij lelie als zantedeschia zijn diverse behandelingen uitgevoerd. De bodemherbicide Wing P die dit jaar in bolgewassen is toegelaten, blijkt een aanvulling in het schema behandelingen dat tegen onkruid nodig is. Met 1 middel redt een teler het niet tegen alle onkruiden die in buitenteelten aanwezig kunnen zijn. De nadruk ligt op toepassingen voor opkomst van de gewassen. Weersomstandigheden en grondsoort spelen een belangrijke rol bij het uiteindelijke resultaat.

Drones als hulpmiddel

Het bedrijf Agrometius uit Alphen aan den Rijn gaf uitleg over het nut van GPS en andere apparatuur. Precisielandbouw is in opkomst en ook de hulp van drones daarbij neemt toe. Tijdens de middag in Julianadorp vloog tevens een zogenoemde eBee drone een paar keer rond om zijn kunsten te vertonen. Het vliegtuigje is niet groot en grotendeels gemaakt van piepschuim. Toch kan hij bij windkracht 6 nog zijn werk doen, gaf Bert Rijk van Aurea Imaging aan. Samen met twee andere bedrijven is hij sinds voorjaar 2015 in Nederland actief met drones in de agrarische sector. „Vooral in de akkerbouw, maar we hebben ook bollentelers als klant. We zagen met de vier multispectraalcamera's van de eBee de verschillende cultivars terug op een perceel. Iedere cultivar heeft immers zijn specifieke bladmassa en mate waarin hij licht reflecteert. In akkerbouwgewassen als aardappel of mais gaat het vaak om grote oppervlaktes van één cultivar. Dan kun je op basis van lichtreflectie en andere zaken beter analyseren of er op een perceel iets aan de hand is.”

Snel doek trekken

Agro Reel System heet dit werktuig. Je monteert het voor of achter een tractor om bijvoorbeeld vliesdoek mee naar te leggen. In dat geval is de grote boog uitgeklaapt, waardoor het van een afstand lijkt of er een tent opgezet is. Een lilibollenkweker liet de eerste editie maken door fabrikant BSE Ymond uit Beverwijk. Hij wil zijn gewas snel en makkelijk kunnen afdekken als er nachtvorst aanstaande is. Het doek verwijderen (oprollen) kan zonder de boogvormige geleider uit te klappen. Doek van 12 tot ruim 20 m breed is door het apparaat eenvoudig met drie personen te hanteren. Ze gebruiken zakjes grind om het doek vast te leggen. Het werktuig kost € 25.000, een zak grind ongeveer € 2. „Het doek is vaak het goedkoopste. Voor € 350 heb je genoeg vliesdoek voor een hectare”, aldus Jan Beentjes van BSE Ymond. Hij ziet mogelijkheden voor het apparaat in diverse buitenteelten, zeker als er relatief vaak en snel met doek gewerkt moet worden.

FOTO'S: HANS NEEFJES